

BLÅ KORS

Ungdoms drivere, barrierer og holdninger til bruk av cannabis og andre narkotiske rusmidler

April 2024

INNHOOLD

1

INTRODUKSJON

METODE OG BAKGRUNN

2

RESULTATER

- PÅVIRKING OG HOLDNINGER
- KUNNSKAP
- KOMMUNIKASJON

INTRODUKSJON

1

BAKGRUNN OG FORMÅL

BAKGRUNN

Blå kors har behov for innsikt i hva som kan hindre eller utsette bruk av cannabis blant ungdom i alderen 16-19 år. I den forbindelse er det aktuelt å stille spørsmål til målgruppen om deres

- holdninger til cannabis og andre ulovlige rusmidler som kokain og mdma, sett opp mot hverandre og sammenliknet med alkohol
- Om de opplever påvirkning og eventuelt hvordan
- Hva slags kunnskap, validert eller ikke, de har om cannabis og andre rusmidler
- hvordan de kommuniserer om ulovlige rusmidler med sine foreldre/foresatte og andre voksne.

Undersøkelsen er gjennomført på web med ungdommer fra hele landet, men utvalget er ikke representativt for ungdommer i hele Norge på grunn av det begrensede antall intervjuer. Det er imidlertid gjort tiltak for å sørge for spredning på kjønn, landsdel og innenfor de ulike aldersgruppene.

FORMÅL

Formålet med undersøkelsen er å kunne bruke innsikten i Blå kors kampanjer rettet mot forebygging av rusmiddelbruk blant ungdom.

Rapporten gir bred innsikt i hvordan ungdom tenker og ville handlet i ulike rusrelaterte scenarier, hvilke nivåer de ber om hjelp fra voksne, eventuelle hindringer og terskler for samtaler med voksne, samt triggere for potensiell debut, hvilke informasjonsbehov de har.

Denne innsikten øker kunnskapen om ungdommers holdinger til tema og kan således brukes til å designe målgrupperelatert informasjon om tema.

METODE

UTVALGSBEKSRIVELSE

Ungdom i Norge i alderen 16-19 år

UTVALGSSTØRRELSE

Antall intervju 339

METODE

Kvantitativ spørreundersøkelse på web

FELTPERIODE

11/03/2024 – 20/03/2024

RESULTATER

2

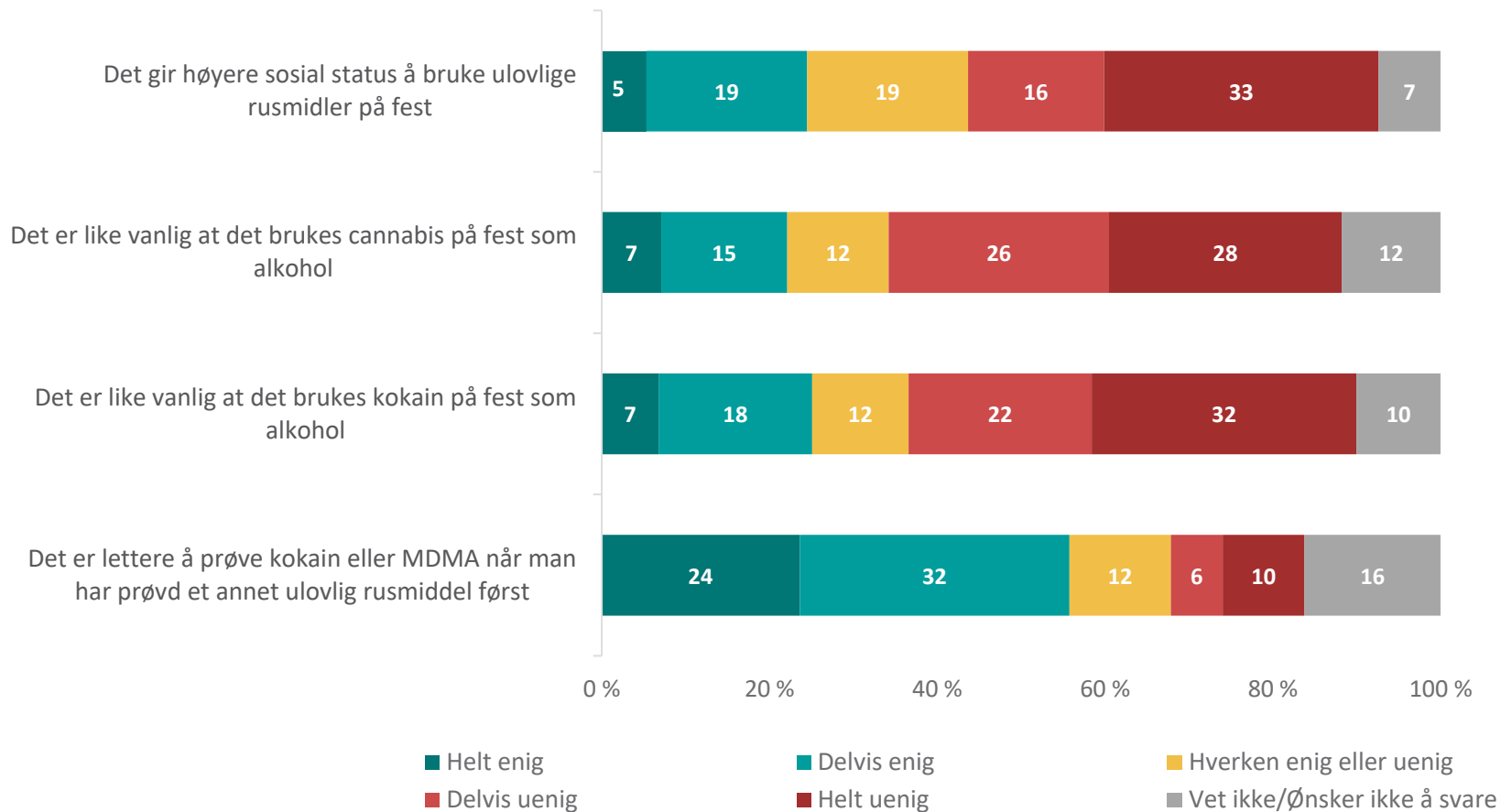

PÅVIRKNING OG HOLDNINGER

2.1

3 AV 5 OPPLEVER AT DET Å PRØVE RUSMIDLER FØRER TIL DEBUT AV ANDRE RUSMIDLER

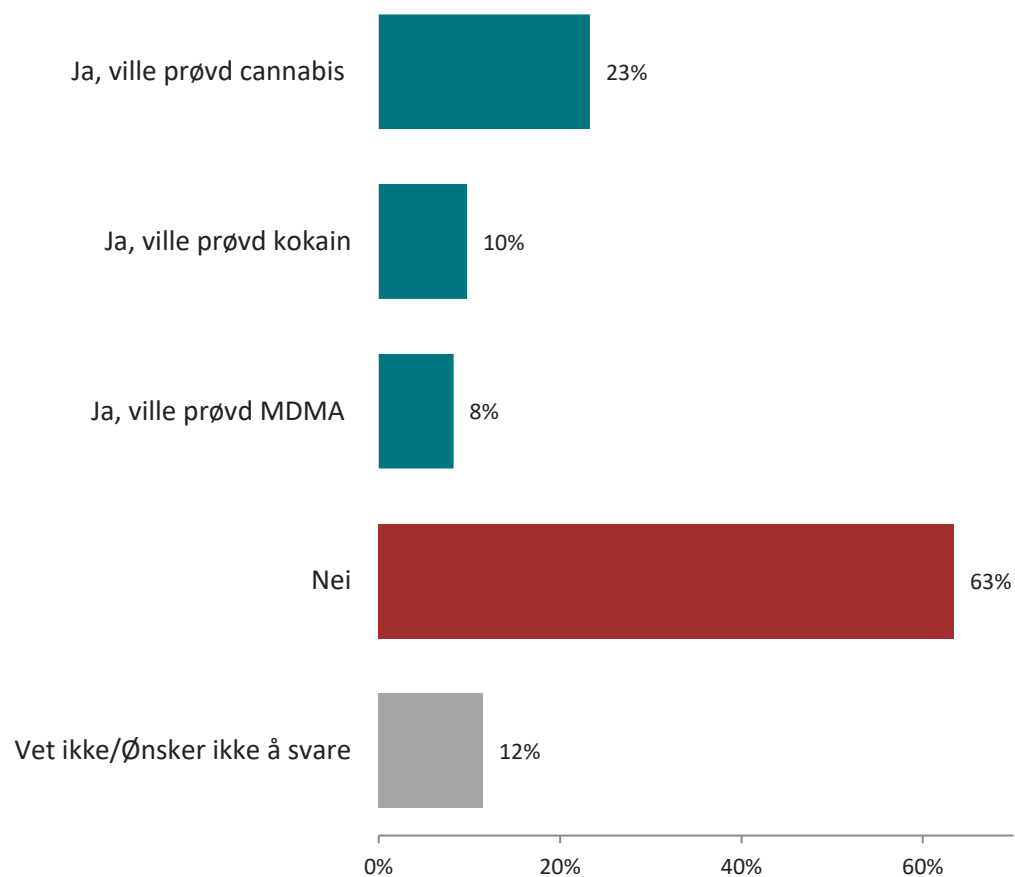
KOMMENTAR

Det er mer utbredt å være helt eller delvis uenig utsagnet om at det gir høyere sosial status å bruke ulovlige rusmidler på fest (49 prosent), enn å være helt eller delvis enig i dette utsagnet (24 prosent).

Flertallet, over halvparten, svarer at det *ikke* er like vanlig å at det konsumeres cannabis og kokain på fest, som at det konsumeres alkohol.

3 av 5 (57 prosent) er helt- eller delvis enig i utsagnet om at det er lettere å prøve kokain/MDMA når man først har prøvd et annet ulovlig rusmiddel.

3 AV 5 VILLE IKKE PRØVD CANNABIS, KOKAIN ELLER MDMA SELV OM VENNENE BRUKTE DET

KOMMENTAR

Flertallet av respondentene, mer enn 3 av 5, svarer at det ikke er sannsynlig at de hadde prøvd cannabis, kokain eller MDMA selv om flere av deres venner brukte det.

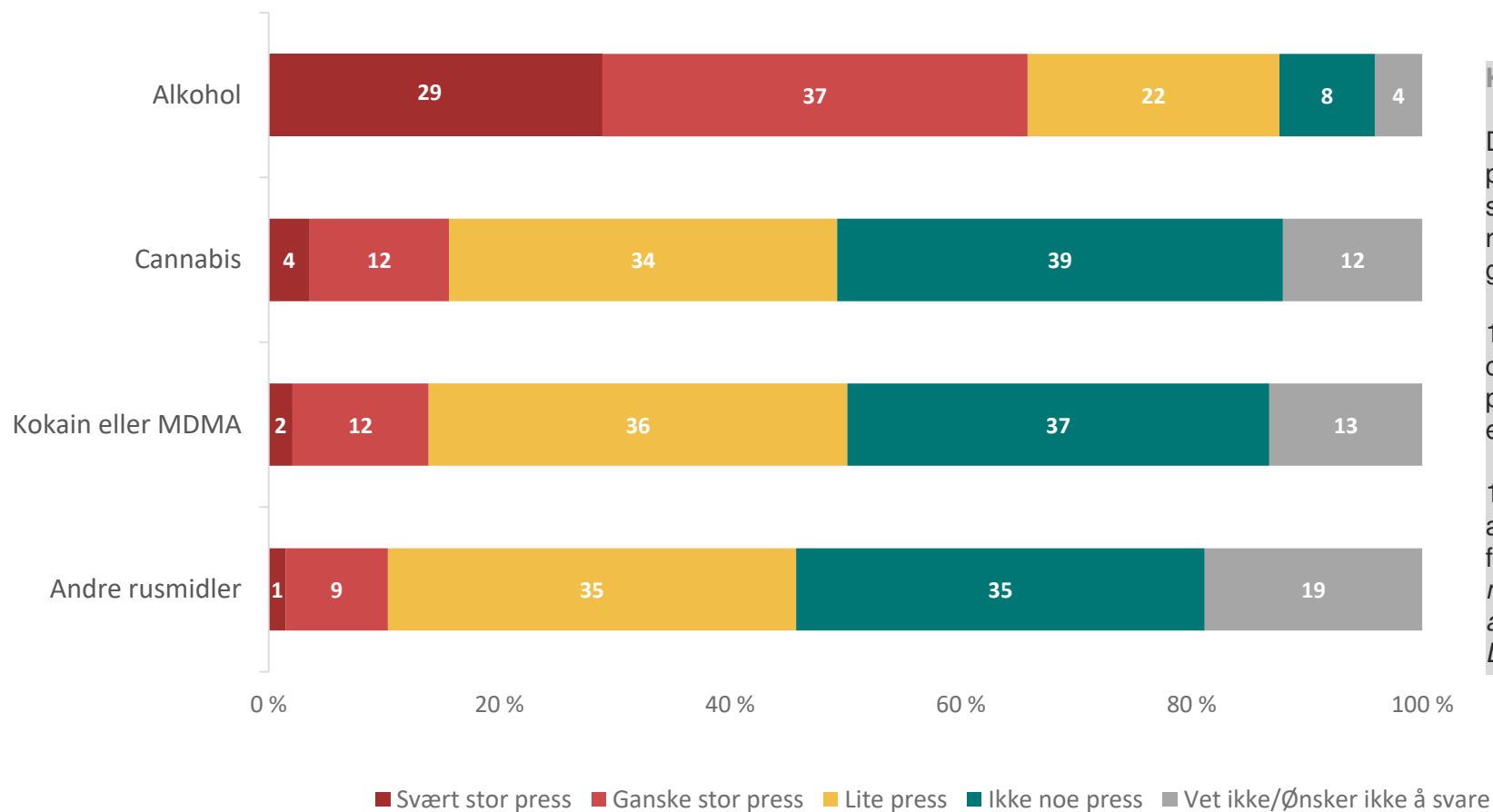
Det er imidlertid over dobbelt så mange som svarer at de ville prøvd cannabis (23 prosent) hvis vennene brukte det, sammenliknet med andel som ville prøvd kokain og MDMA (hhv. 10 og 8 prosent).

Det tyder antakelig på at tilbøyeligheten til å prøve cannabis er større enn kokain og MDMA

Base: Alle (n=339)

Spørsmål: Q2. Er det sannsynlig at du ville ha prøvd følgende hvis flere av vennene din brukte det?

UNGDOM OPPLEVER STØRST PRESS OM Å PRØVE ALKOHOL

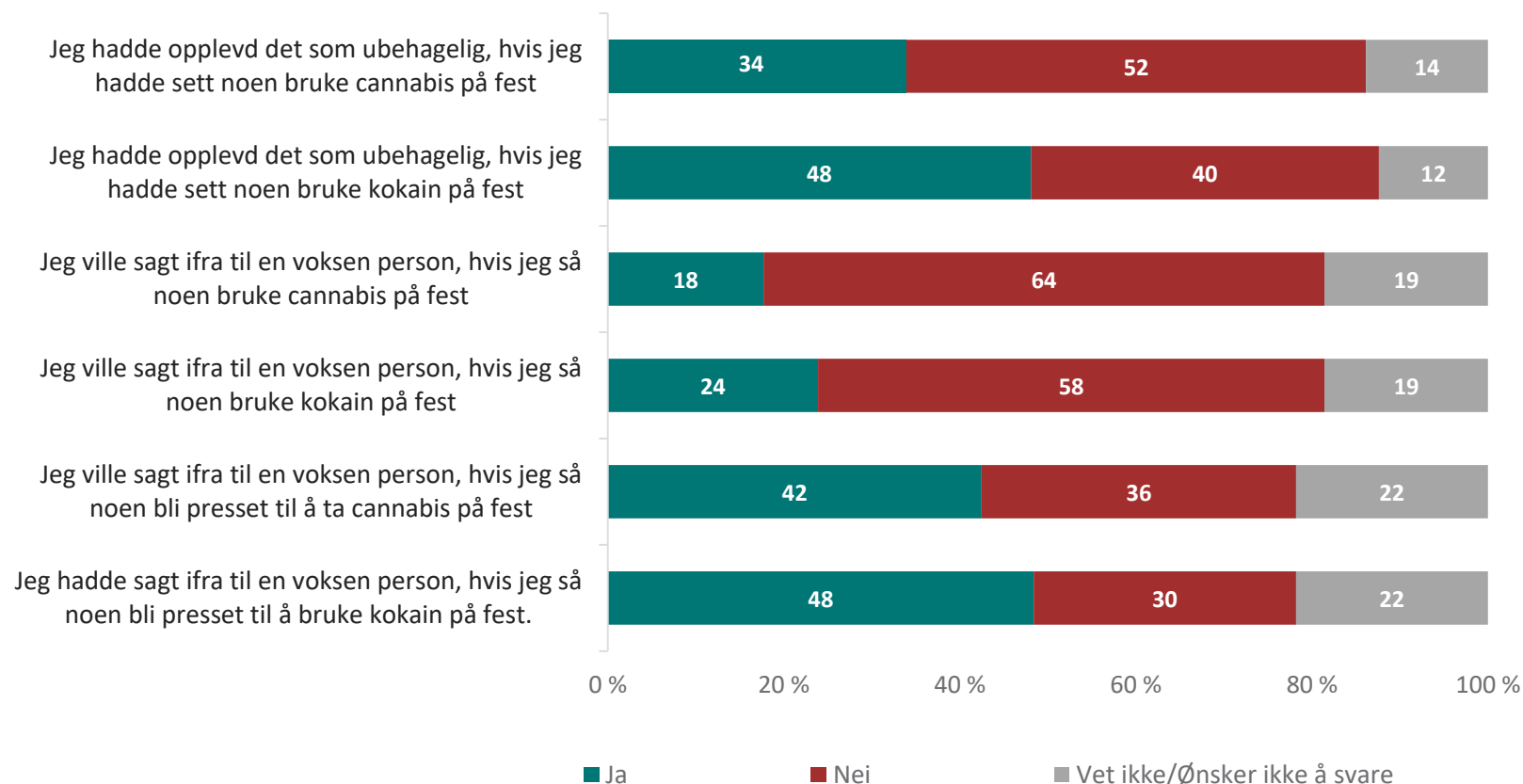
KOMMENTAR

Det er størst andel som opplever press om å prøve alkohol. Nesten 1 av 3 opplever et svært stort press og til sammen 66 prosent av respondentene svarer at de er utsatt for ganske- eller svært stort press om alkoholbruk.

16 prosent opplever press knyttet til cannabisbruk og nesten like mange (14 prosent) opplever press om å prøve kokain eller MDMA.

10 prosent opplever også press knyttet til andre rusmidler. Her har respondentene nevnt følgende rusmidler: *xanax, speed, adhd-medisin, nikotin, heroin, vape, sopp, molly, amfetamin, ketamin, steroider/anabole og LSD.*

2 AV 3 VIL IKKE VARSLE OM DE OBSERVERER CANNABIS- ELER KOKAINBRUK PÅ FEST

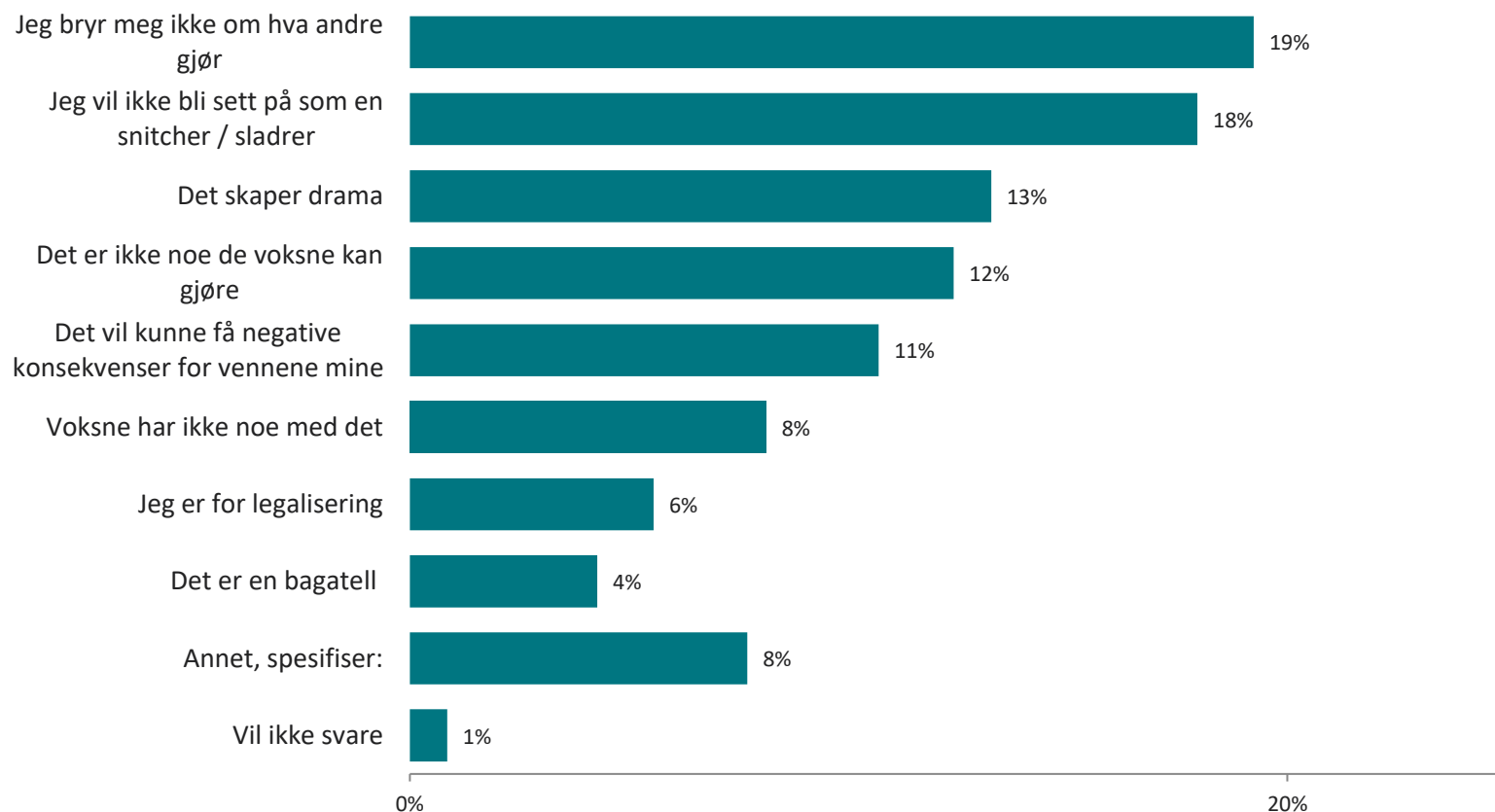
KOMMENTAR

Når vi sammenliknet cannabis og kokain er det en større andel som synes det hadde vært ubehagelig om noen brukte kokain på fest, større andel som ville sagt ifra til en voksen hvis de så noen bruke kokain på fest og større andel som ville sagt ifra til en voksen om de så noen bli presset til å bruke kokain på fest – sammenliknet med om disse situasjonene gjaldt cannabis.

Nesten halvparten av respondentene synes det hadde vært ubehagelig om noen brukte kokain på fest, men hele 1 av 3 synes også det er ubehagelig med cannabisbruk på fest.

Flere ville sagt ifra om de så noen bli presset til å bruke cannabis og/eller kokain, enn om de kun observerte bruk. To av tre ville ikke varslet om de observerte cannabis- eller kokainbruk på fest, men flere ville varslet om kokain.

KJØNNS- OG ALDERSFORSKJELLER I ÅRSAKER TIL Å IKKE SI IFRA TIL EN VOKSEN

KOMMENTAR

Blant de som svarte at de ikke ville sagt ifra til en voksen om rusbruken på fest svarer om lag 1 av 5 at grunnen er at de ikke bryr seg om hva andre gjør, eller at de ikke vil bli sett på som en snitcher/sladrer.

Her er noen kjønnsforskjeller i svarfordelingen. Gutter svarer i større grad at de ikke bryr seg om hva andre gjør (26 prosent), og svarer i mindre grad at de ikke vil bli sett på som en snitcher/sladrer (12 prosent) eller at de ikke er noe de voksne kan gjøre (6 prosent).

Blant jenter er det motsatt. De svarer i større grad at de ikke vil bli sett på som en snitcher/sladrer (23 prosent) eller at det ikke er noe de voksne kan gjøre (17 prosent), mens de i mindre grad svarer at de ikke bryr seg om hva andre gjør (14 prosent).

En del større andel 16-17 åringer oppgir at det skaper drama (19 prosent), sammenliknet med 18-19 åringer. Kun 7 prosent blant de yngste svarer at det ikke er noe de voksne kan gjøre (7 prosent), mens blant de eldste er det en større andel som svarer dette (17 prosent), mens en mindre andel svarer at dette skaper drama (8 prosent).

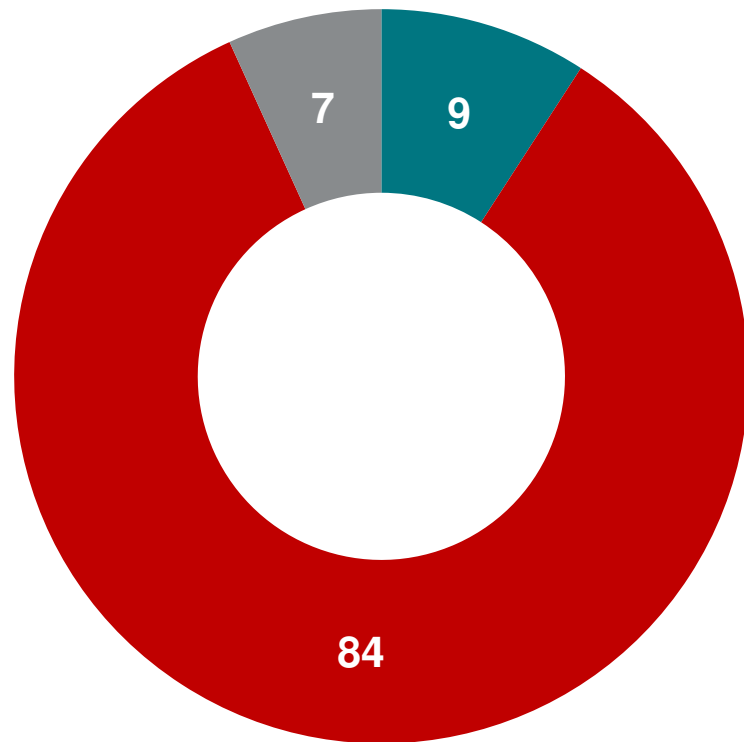
KUNNSKAP

2.2

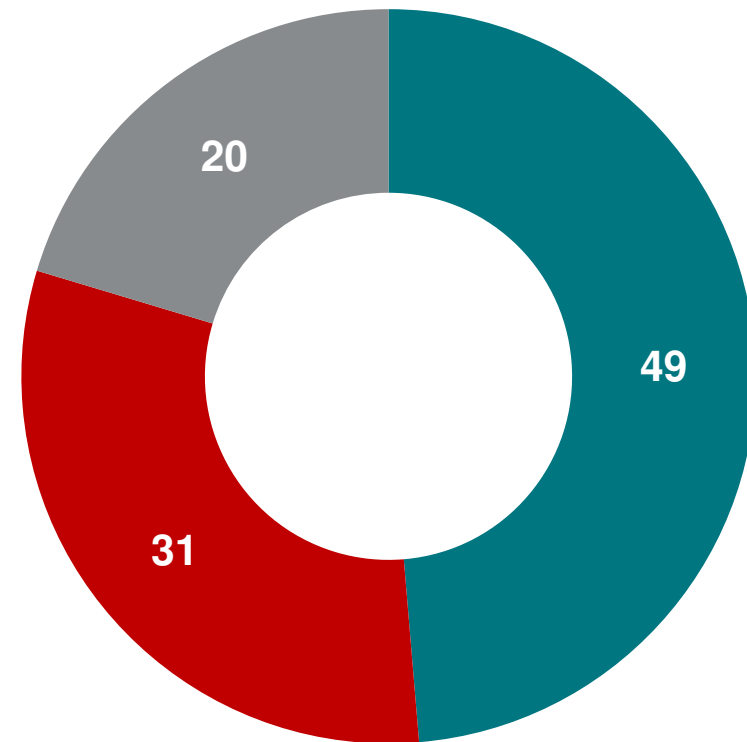
8 AV 10 VET AT CANNABIS ER ULOVLIG, MEN HALVPARTEN TROR DET BLIR LEGALISERT I FREMTIDEN

Tror du det er lovlig å bruke cannabis i Norge i dag?

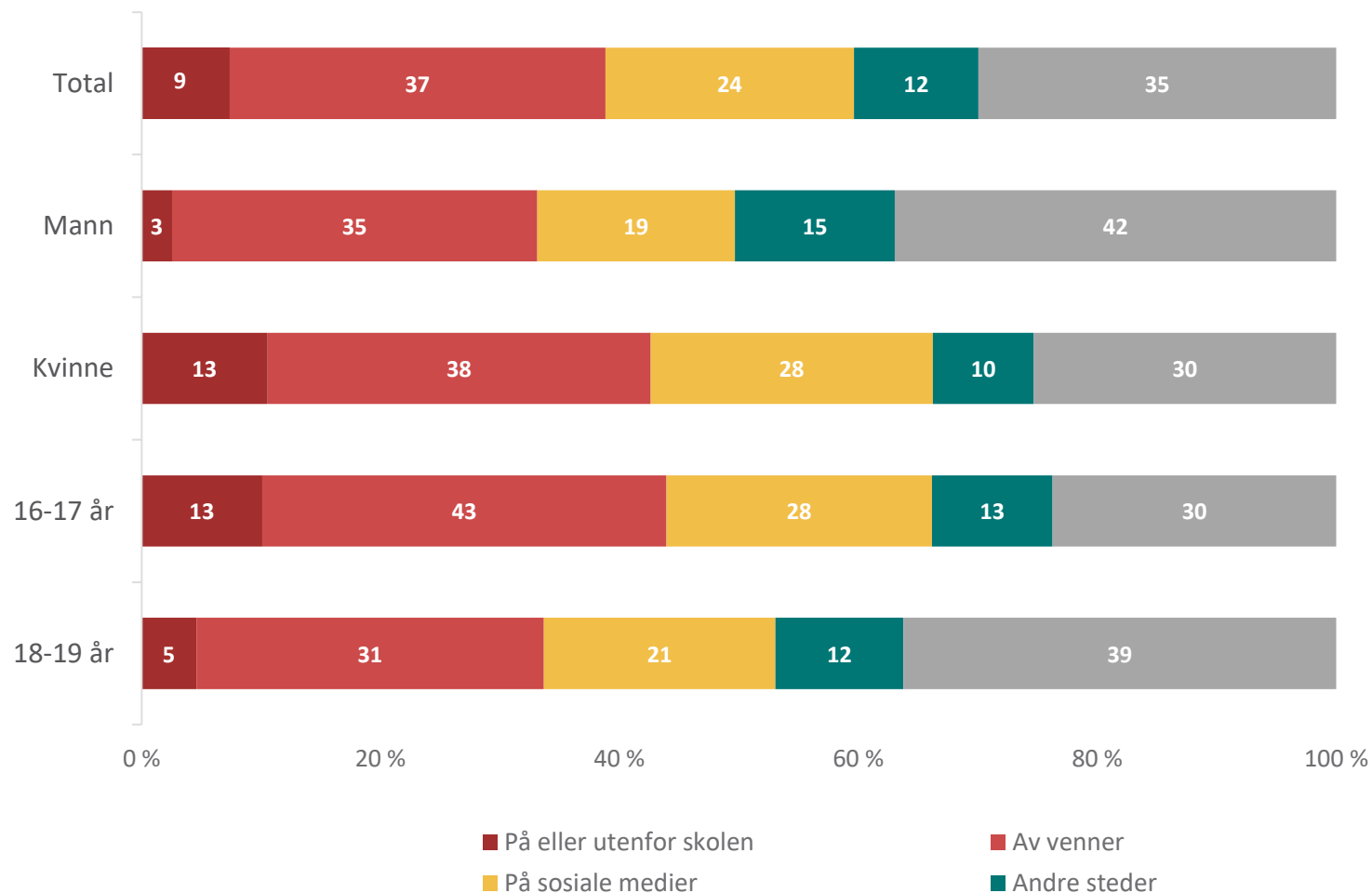
■ Ja ■ Nei ■ Vet ikke

Tror du cannabis kommer til å bli legalisert (lovlig) i Norge i løpet av de neste 10 årene?

■ Ja ■ Nei ■ Vet ikke

STØRST ANDEL VILLE KJØPT CANNABIS FRA VENNER ELLER VIA SOME

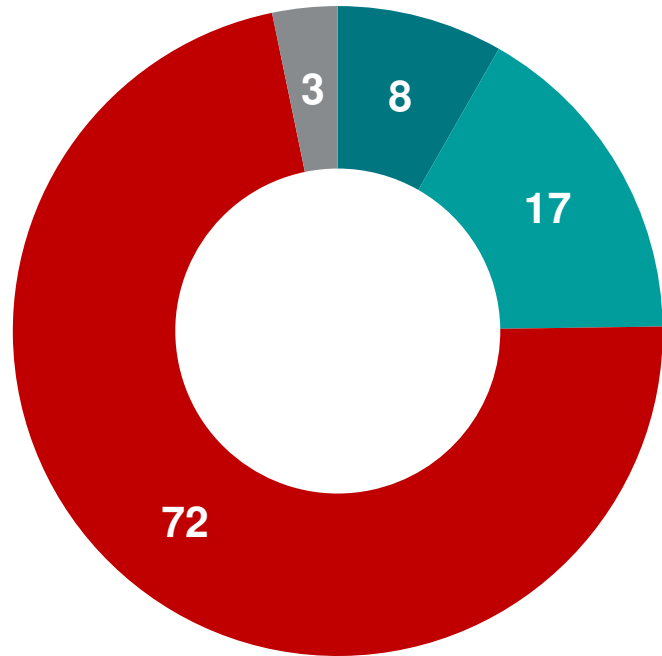
KOMMENTAR

Hypotetisk sett, dersom respondentene skulle kjøpt ulovlige rusmidler ville størst andel kjøpt av venner (37 prosent) eller på sosiale medier (24 prosent). Hele 12 prosent svarer «andre steder» eller «vet ikke / «ønsker ikke svare»

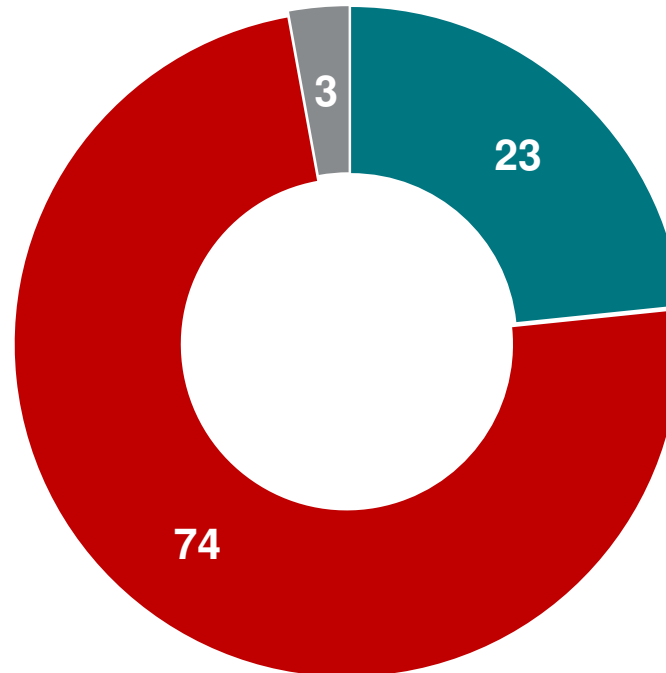
Flere jenter svarer at de ville kjøpt fra venner eller sosiale medier, sammenliknet med gutter. Blant gutter er det i tillegg en langt større andel som ikke vet eller ikke vil svare på spørsmålet.

I aldersgruppen 16-17 år (de yngste) er det 43 prosent som ville kjøpt av venner, blant 18-19 åringer er denne andelen 31 prosent.

1 AV 4 HAR PRØVD CANNABIS, LIKE STOR ANDEL VILLE PRØVD OM DET BLE LEGALISERT

■ Ja, en gang ■ Ja, flere ganger ■ Nei ■ Vil ikke svare

■ Ja ■ Nei ■ Vil ikke svare

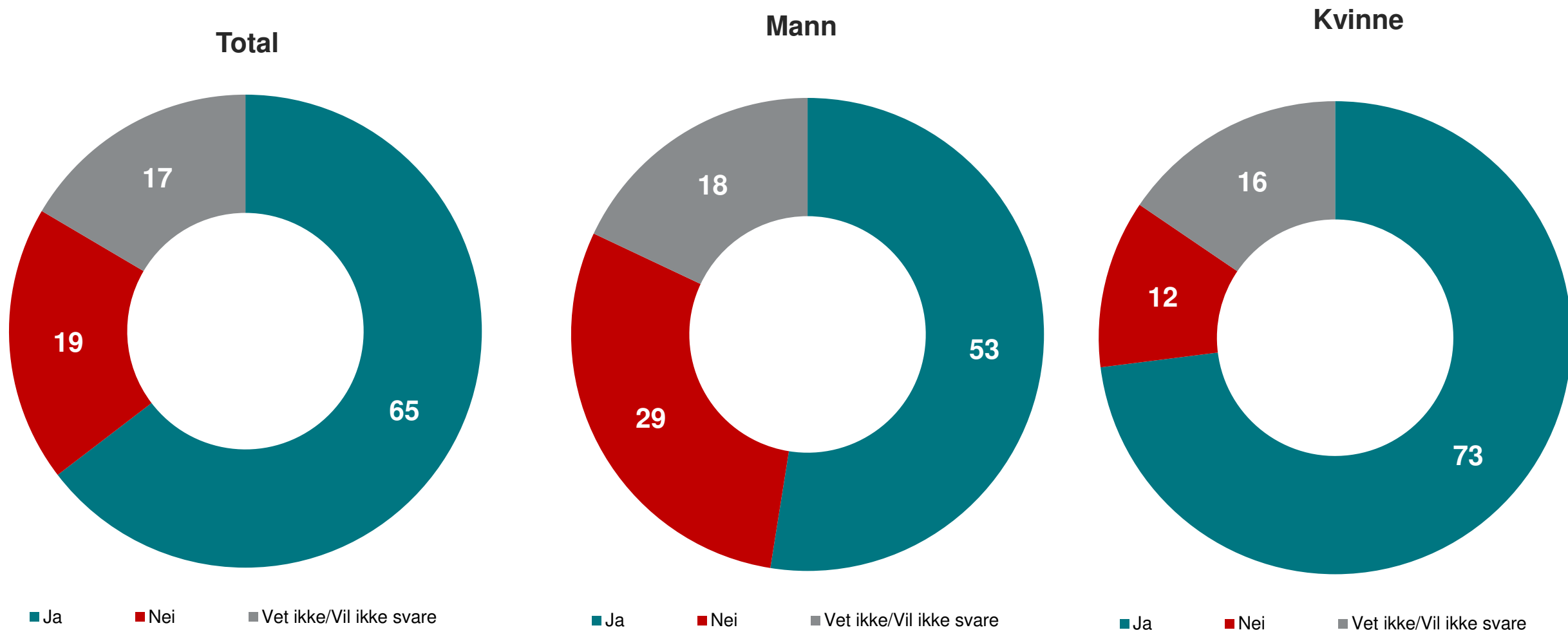
KOMMENTAR

1 av 4 har prøvd cannabis en eller flere ganger, mens en like stor andel svarer at de ville prøvd cannabis om det ble lovlig å bruke.

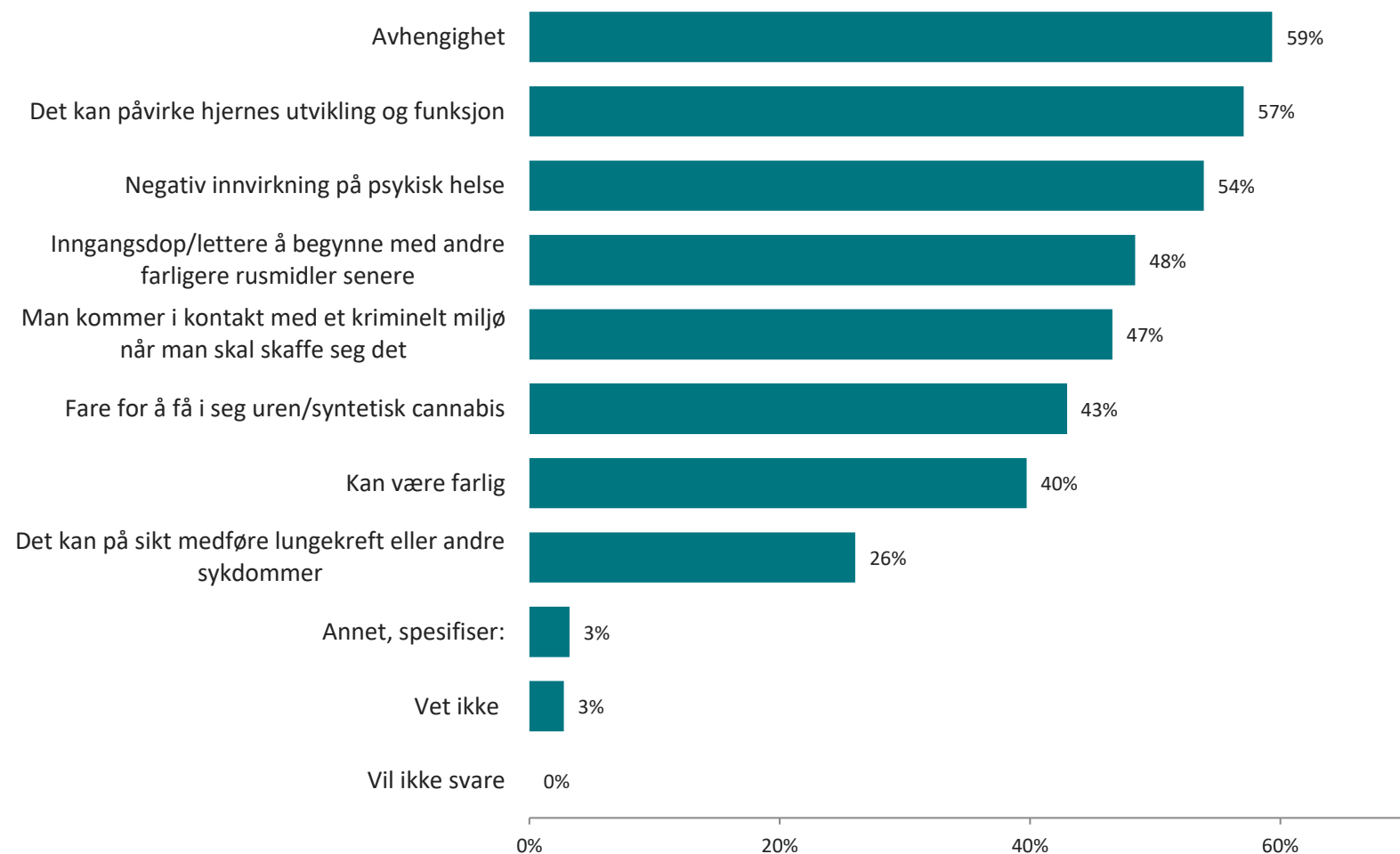
En større andel jenter oppgir at de aldri har prøvd cannabis (79 prosent), sammenliknet med gutter (62 prosent)

37 prosent av guttene ville prøvd cannabis om det ble lovlig, mens denne andelen bare er 16 prosent blant jenter.

KJØNNSFORSKJELLER I ANDEL SOM MENER CANNABIS KAN VÆRE FARLIG

UNGDOMMEN SVARER AT AVHENGIGHET, NEGATIV HJERNEUTVIKLING OG PSYKISK HELSE ER DET SOM GJØR CANNABIS FARLIG

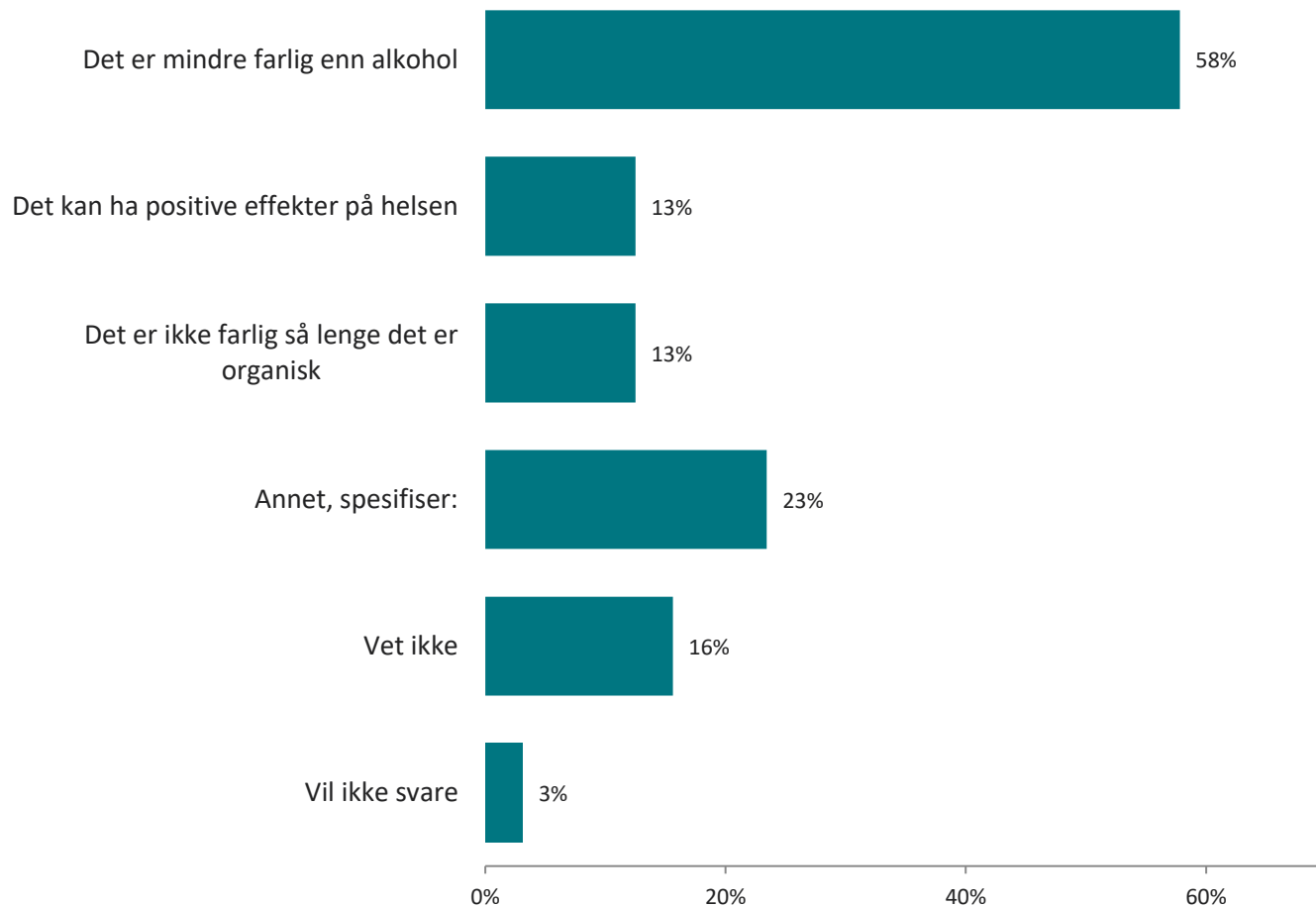
KOMMENTAR

Blant de som mener det kan være farlig å bruke cannabis (N=219) svarer over halvparten at det er på grunn av avhengighet (59 prosent), at det kan påvirke hjernes utvikling og funksjon (57 prosent) eller at det kan ha negativ innvirkning på psykisk helse (54 prosent)

Blant menn (30 prosent) er det en lavere andel som mener at cannabis er farlig fordi det kan være en inngangsdop, mens blant kvinner (58 prosent) er det en større andel som mener dette.

Aldersgruppen 16-17 år (66 prosent) oppgir i større grad avhengighet som årsak til hvorfor de mener cannabis er farlig, mens det er en mindre andel som svarer dette i aldersgruppen 18-19 år (53 prosent).

DE FLESTE SOM MENER DET IKKE ER FARLIG MED CANNABIS SVARER AT DET ER MINDRE FARLIG ENN ALKOHOL

KOMMENTAR

Blant de som ikke mener det er farlig å bruke cannabis (N=64) svarer 58 prosent at det ikke er farlig å bruke cannabis fordi det er mindre farlig enn alkohol.

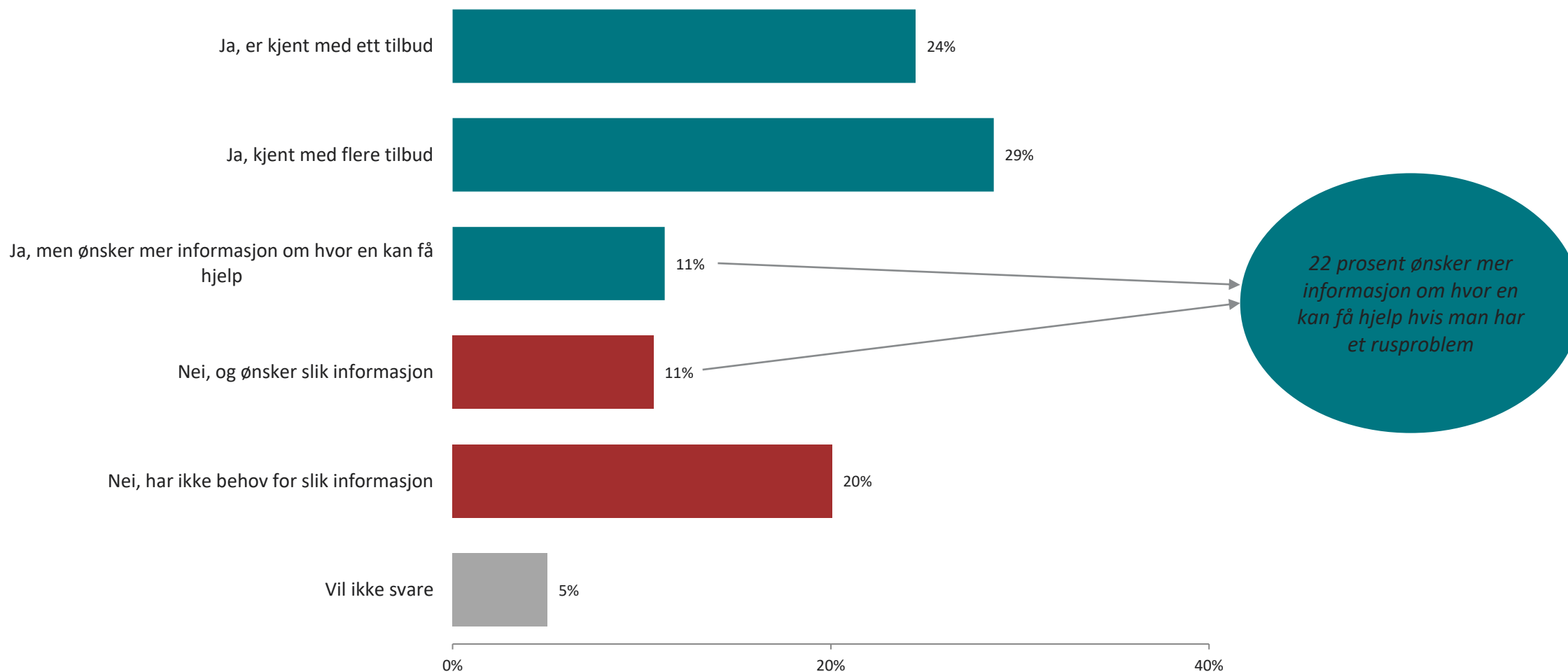
13 prosent svarer at det ikke kan være farlig fordi det kan ha en positiv effekt på helsen og at det ikke er farlig fordi det er organisk.

23 prosent, en ganske stor andel, svarer «annet». Blant annet skriver en respondent...:

“Overdreven bruk av noe rusmiddel er ikke bra. Men til helgekos mener jeg det er helt ok med en joint. Mye værre for helsen å drikke seg full hver helg. Alkohol er bevist mer skadelig en hasj uansett dose. Men som sagt, det kan bli for mye av det gode.”

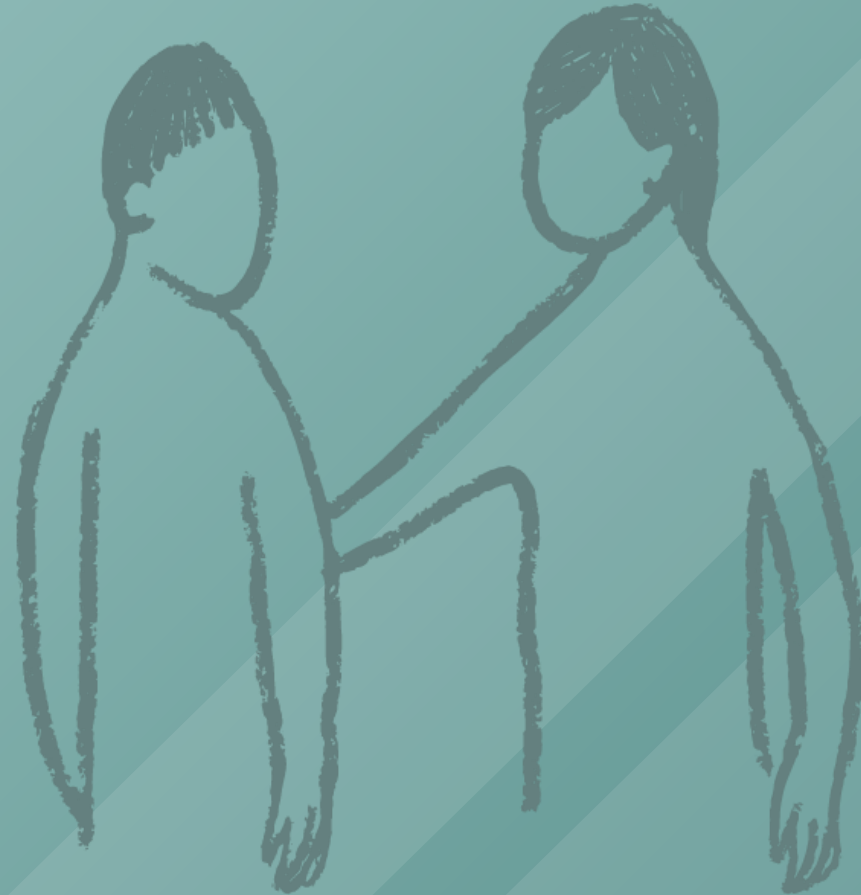
... mens andre er enig i flere av svaralternativene.

DE FLESTE ER KJENT MED ETT ELLER FLERE TILBUD DERSOM MAN HAR ET RUSPROBLEM

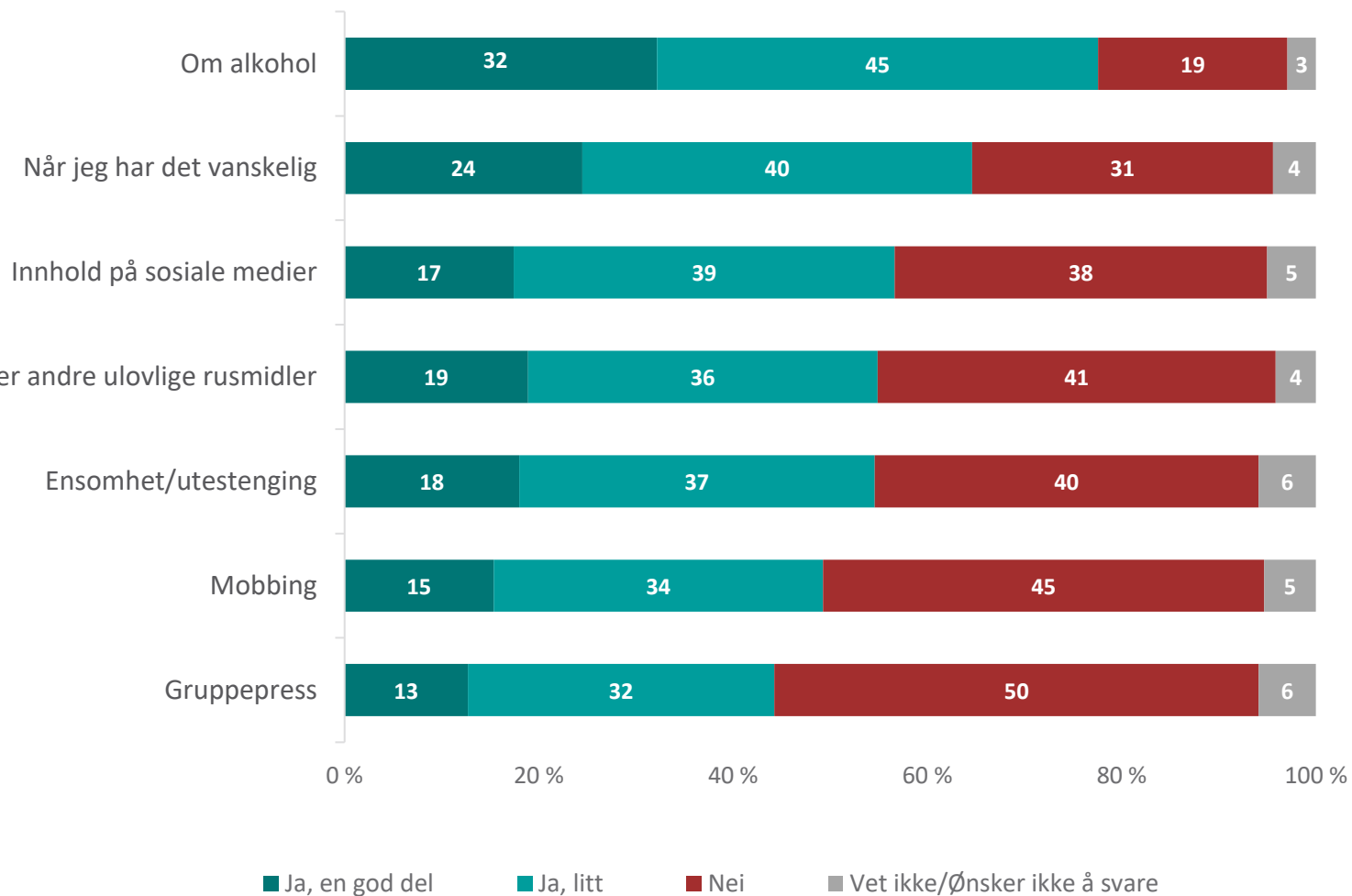

KOMMUNIKASJON

2.3

8 AV 10 SNAKKER MED FORELDRE OM ALKOHOL, FÆRRE MED FORELDRENE OM ANDRE RUSMIDLER

KOMMENTAR

Et stort flertall av ungdommene svarer at de snakker med foreldrene sine om alkohol, enten litt eller en god del (77 prosent). Bare 19 prosent svarer at de ikke snakker med foreldrene sine om alkohol.

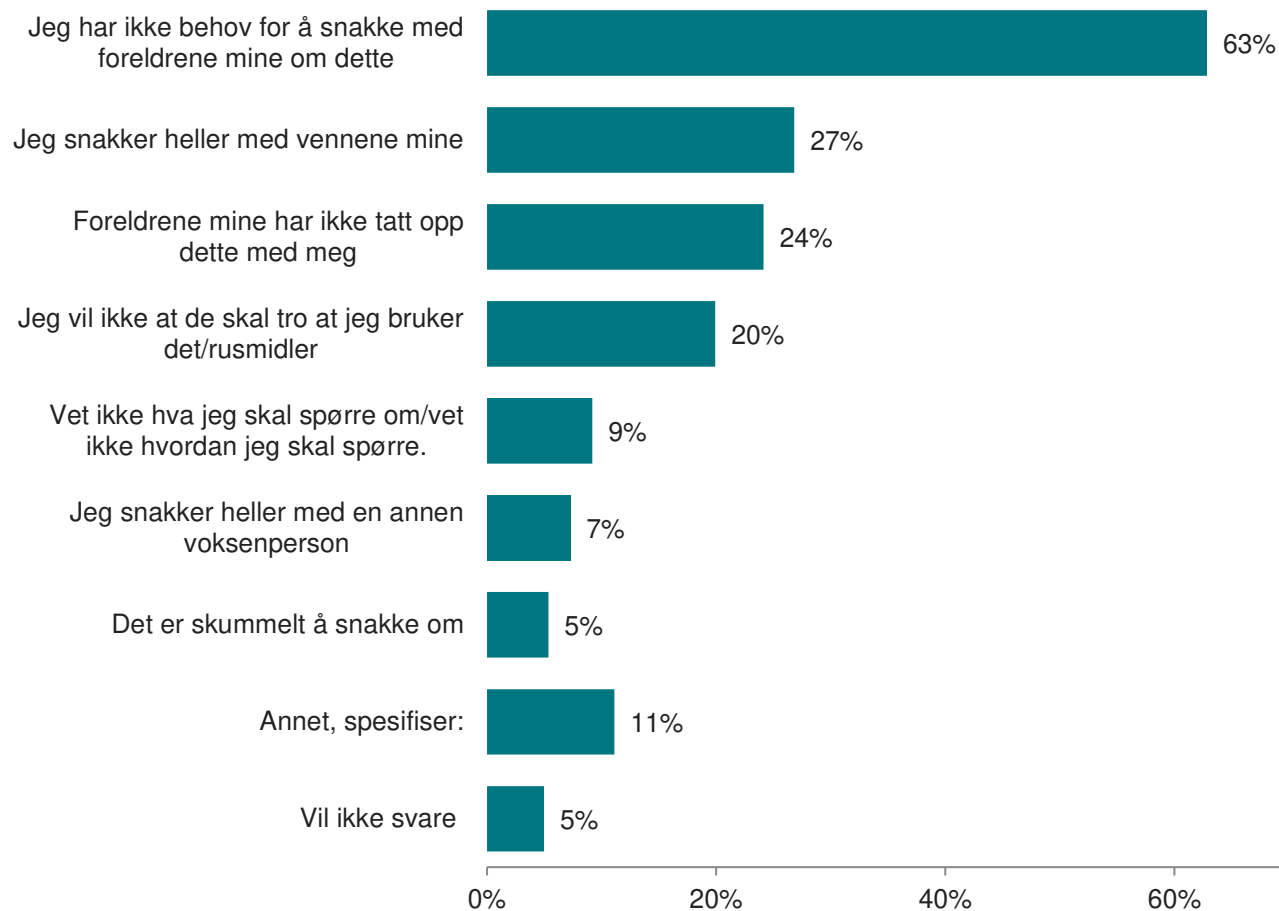
Det er også en stor andel som svarer at de snakker med foreldrene sine når de har det vanskelig (64 prosent).

I overkant av halvparten snakker med foreldrene sine om cannabis eller andre ulovlige rusmidler. Dette er på omtrent samme nivå som temaer som innhold på sosiale medier og ensomhet/utestenging.

Det er en mindre, men likevel stor, andel som snakker med foreldrene sine om mobbing (49 prosent) eller gruppepress (45 prosent).

For alle disse temaene er det signifikant størst andel jenter som snakker med foreldrene sine. Det eneste tema der kjønnsforskjellen ikke er signifikant er samtaler om cannabis og andre ulovlig rusmidler. Noe som kan bety at dette er et tema både gutter og jenter snakker med foreldrene om.

2 AV 3 OPPGIR AT DE IKKE HAR BEHOV FOR Å SNAKKE MED FORELDRE OM CANNABIS O.L.

KOMMENTAR

1 av 4 svarer at de heller vil snakke med vennene sine, eller at foreldrene ikke har tatt det opp med dem.

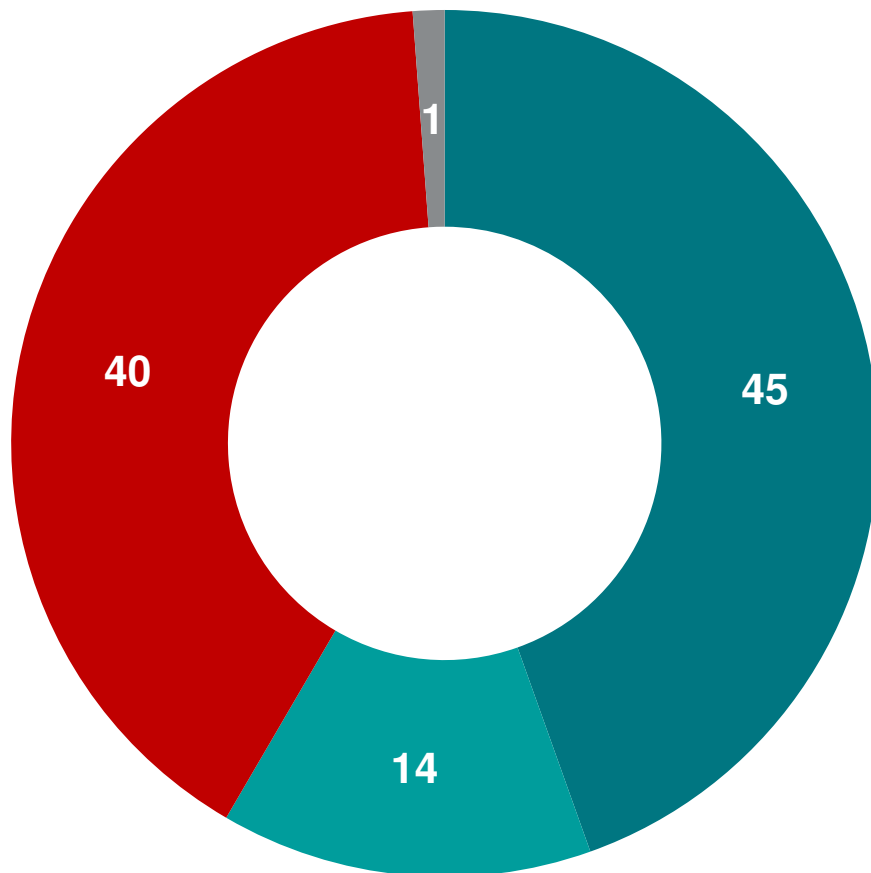
Menn svarer i mindre grad at de heller vil snakke med vennene sine (19 prosent), at foreldrene ikke har tatt opp dette med dem (16 prosent) og at de heller vil snakke med en annen voksenperson (3 prosent).

For kvinnene ser vi det motsatte mønsteret. De svarer i større grad at de vil heller snakke med vennene sine (32 prosent), at foreldrene ikke har tatt opp dette med dem (30 prosent) og at de heller vil snakke med en annen voksenperson (11 prosent).

De i aldersgruppen 16-17 år svarer i mindre grad at de ikke har behov for å snakke med foreldrene sine om dette (56 prosent), mens en større andel svarer at de heller vil snakke med en annen voksenperson (11 prosent).

De i aldersgruppen 18-19 år svarer i større grad at de ikke har behov for å snakke med foreldrene sine om dette (69 prosent), mens en lavere andel svarer at de heller vil snakke med en annen voksenperson (4 prosent).

3 AV 5 HAR VÆRT BEKYMRET FOR EN VENNS RUSBRUK

■ Ja, litt bekymret

■ Ja, veldig bekymret

■ Nei

■ Vil ikke svare

KOMMENTAR

45 prosent har vært litt bekymret for en venns bruk av rusmidler, mens 14 prosent har vært veldig bekymret. Det er totalt 59 prosent som har bekymret seg på ett eller annet nivå for en venn og bruk av rusmidler

Det er ikke spesielt store kjønns- eller aldersforskjeller blant de som har vært bekymret. Det er noe større andel jenter som har vært både litt- og veldig bekymret for en venns rusbruk, men resultatene er ikke signifikante og kan derfor like gjerne skyldes tilfeldigheter.

KONTAKT

KARIN GRAM

 karin.gram@ipsos.com

 +47 47 31 22 91

KONTAKT

NICOLAS SCHWARZ

 nicolas.schwarz@ipsos.com

 +47 95 46 12 01

GAME CHANGERS

